

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ КОЛЕДЖ

Циклова комісія музики і хореографії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
О.Б.Жильцов
2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВНИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ
(фортепіано, I курс)

для студентів

спеціальності 014 Середня освіта
освітнього рівня молодший спеціаліст
освітньої програми 014.13 Середня освіта
(Музичне мистецтво)

Київ – 2018

Розробник: Куцан Оксана Григорівна,
викладач циклової комісії музики і хореографії
Університетського коледжу
Київського університету імені Бориса Грінченка, вчитель-методист

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії музики і хореографії

Протокол від «30» серпня 2018 р. № 1

Голова циклової комісії Т.В.Романова Т.В.Романова

Робочу програму перевірено
«05» вересня 2018 р.

Заступник директора з навчально-методичної роботи З.Л.Гейхман З.Л.Гейхман

Заступник директора з навчальної роботи Я.В.Карлінська Я.В. Карлінська

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська	
Загальний обсяг дисципліни кредитів/годин	10.5/315	
Курс	1	
Обсяг кредитів/годин	1,5 / 45	
Семестр	1	2
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	
Обсяг кредитів	0,5	1
Обсяг годин, в тому числі:	15	30
Аудиторні	15	30
Модульний контроль	1	2
Семестровий контроль	-	-
Самостійна робота	-	-
Форма семестрового контролю	-	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни «Основний музичний інструмент» полягає у формуванні та розвитку піаністичних навичок, опануванні студентами різних форм і методів індивідуальної та самостійної роботи, засвоєнні теоретичного матеріалу, потрібного для володіння інструментом, накопиченні музичного репертуару для проведення різних форм музичної діяльності в шкільних і культурно-освітніх установах.

Завданням вивчення дисципліни «Основний музичний інструмент» є формування у студента наступних **компетентностей**:

- володіння основними прийомами звуковидобування, різними видами фортепіанного туше;
- володіння рухо-моторними навичками у виконанні різних видів техніки;
- усвідомлене володіння аплікатурними навичками, здатність до оптимального вибору аплікатури;
- володіння піаністичними засобами виразного інтонування;
- володіння прийомами виконання різних видів фактури, звуковим співвідношенням мелодії та акомпанементу;
- володіння прийомами виконання кантילени, тембральністю звуку у відтворенні музичних образів кантиленного змісту;
- володіння навичками педалізації в творах різних жанрів і стилів;
- здатність відтворювати фразування мелодії, відчувати кульмінаційний розвиток, мислити великими побудовами;
- здатність до слухового самоконтролю;
- володіння навичками поліфонічного мислення, вміння аналізувати будову поліфонічних творів (визначати тему, протискладення, контрапункти);

- володіння агогічними прийомами у відтворення художньо-образного змісту музичних творів;
- здатність до аналізу форми музичного твору, вміння визначати межі основних розділів;
- здатність до теоретичного та музикознавчого аналізу музичних творів, вміння застосовувати його для пошуку рішень в інтерпретації музики;
- вміння відтворювати різні емоційні стани в контрастних темах творів великої форми;
- здатність до цілісного емоційно-образного осягнення твору великої форми, вміння дотримуватися єдиного темпу;
- здатність до виявлення власної творчої інтерпретації музичних творів;
- здатність до виявлення артистизму, виконавської волі, концентрації уваги, до творчого самовираження;
- готовність до професійного психофізіологічного володіння собою під час сольних концертних виступів та виступів у складі ансамблю;
- здатність застосовувати поліфонічне мислення в практичній хоровій та гуртковій діяльності;
- здатність до самостійного освоєння музичного репертуару школи та дитячого закладу, спираючись на засвоєні художньо-виконавські навички (метроритм, музичну пам'ять, чуття форми, музикальність, образне мислення)
- знання жанрово-стильових особливостей музики, здатність до яскравого та образного відтворення музичного репертуару;
- здатність аналізувати музичний репертуар, вміння самостійно підбирати доцільний педагогічний репертуар різного спрямування;
- здатність до самостійного прочитання та розшифрування авторського або редакторського нотного тексту;

- володіння навичками читання нот з аркуша;
- здатність до самоаналізу, готовність до самовдосконалення.

3. Результати навчання за дисципліною

Вивчення дисципліни «Основний музичний інструмент» спрямоване на досягнення студентом наступних результатів:

- усвідомлювати соціальну значущість своєї майбутньої професії, володіти мотивацією до здійснення професійної діяльності;
- вільно володіти грою на музичному інструменті (фортепіано) в педагогічній діяльності в напрямку художньо-естетичного виховання засобами музичного мистецтва;
- нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності;
- володіти методами навчання і виховання засобами фортепіанного виконавства;
- володіти професійною термінологією;
- розуміти стильові особливості фортепіанної музики різних епох, художніх напрямів, стилів, жанрів;
- дотримуватися специфіки добору дидактично доцільного музичного матеріалу з урахуванням загально-естетичного та музичного розвитку дитини;
- розуміти закономірності музичного сприймання, психологічні особливості музичного розвитку дітей різного віку засобами музичного мистецтва;
- виразно виконувати музику різних епох, художніх напрямів, стилів, жанрів;
- вміти грамотно, професійно вірно читати текст музичних творів, вміти зрозуміти, розкрити авторський задум та донести його до слухача;

- вміти орієнтуватися в музичному репертуарі школи та дитячого закладу, спираючись на засвоєні художньо-виконавські навички (метроритм, музичну пам'ять, чуття форми, музикальність, образне мислення)
- виявляти навички творчості.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем		К-ть годин разом	Лекції	Практичні заняття	Семінарські заняття.	Підсумковий контроль	Самостійна робота
<i>1</i>		2	3	4	5	6	7
Модуль 1.							
Основні компоненти базової фортепіанної підготовки							
1	Розвиток професійних музичних умінь.		-	3	-		
2	Розвиток аналітичних умінь.		-	3	-		
3	Педагогічно-виконавське спрямування педагогічного репертуару.		-	4	-		
4	Формування основ технічної майстерності.		-	4	-	1	
	За семестр	15		14		1	
Модуль 2.							
Формування піаністичних навичок та якості звуку							
1	Процес звукоутворення.		-	6	-		
2	Формування піаністичних навичок звуковедення.		-	8	-	1	
3	Формування вмінь використовування різноманітних видів артикуляції.		-	6	-		
4	Вдосконалення виконавських навичок у процесі вивчення дитячого репертуару.		-	8	-	1	
	За семестр	30	-	28	-	2	
	За навчальним планом:	45	-	42	-	3	

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1

Основні компоненти базової фортепіанної підготовки

Тема 1. Розвиток професійних музичних умінь.

Вміння розібрати та осмислити твір, працюючи над нотним текстом і його відтворенням на фортепіано. Визначення структури твору, аналіз технічних та артикуляційних труднощів.

Література: основна [1,3]; додаткова [1]

Тема 2. Розвиток аналітичних умінь.

Ознайомлення з фактурними та образно-звуковими особливостями різних музичних стилів. Ознайомлення з критеріями аналізу та самоаналізу виконуваної музики.

Література: основна [1,3]; додаткова [3]

Тема 3. Педагогічно-виконавське спрямування педагогічного репертуару.

З метою накопичення музично-слухового та виконавського досвіду, вчити студентів вмінню свідомо сприймати музичний матеріал, аналізувати його з стильовими та жанровими особливостями. Використання педалі з урахуванням характеру та жанру музики. Формування вміння читати ноти з листа, підбирати на слух за наданою гармонічною схемою, транспонувати музичні твори дошкільного репертуару.

Література: основна [1,2]; додаткова [3]

Тема 4. Формування основ технічної майстерності.

Оволодіння різними технічними навичками гри на фортепіано. Опанування технічною досконалістю музичних програм шляхом роботи над етюдом, гамами. Аналіз аплікатури та закономірність аплікатурних форм.

Література: основна [1,3]; додаткова [1]

Змістовий модуль 2

Формування піаністичних навичок та якості звуку

Тема 5. Процес звукоутворення.

Оволодіння вміннями якісного звуковидобування, різними прийомами фортепіанного туше. Формування навичок різних прийомів звуковидобування при відтворенні різних динамічних відтінків.

Література: основна [3,4]; додаткова [1]

Тема 6. Формування піаністичних навичок звуковедення.

Розвиток різних видів техніки. Виховання у студентів уважного ставлення до тексту, вміння підбирати необхідну аплікатуру. Здобуття необхідних навичок педалізації, яка залежить від стилю і характеру твору.

Література: основна [1,3]; додаткова [1]

Тема 7. Формування вмінь використання різноманітних видів артикуляції.

Оволодіння артикуляційними вміннями, фразуванням. Формування володіння різноманітними ритмічними формулами. Визначення специфіки виконання творів різних епох, стилів, жанрів.

Література: основна [1,3]; додаткова [2]

Тема 8. Вдосконалення виконавських навичок в процесі вивчення дитячого репертуару.

В процесі вивчення технічного матеріалу (етюдів, гам) здобувати вміння, використовувати арсенал прийомів та різні види техніки. Реалізація педагогічного спрямування дошкільного репертуару.

Література: основна [1,5]; додаткова [3]

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

Контроль навчальних досягнень студента відбувається у формі поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль здійснює оцінювання роботи студента на практичному занятті та його самостійну роботу. Оцінювання відображає наступні характеристики:

- попереднє оцінювання (діагностика рівнів музично-естетичного та фахового розвитку, з'ясування індивідуальних особливостей та здібностей студента);
- оцінювання систематичності в підготовці до занять;
- оцінювання активності й результативності роботи студента протягом аудиторного заняття;
- оцінювання процесу та результату опанування студентом проблемних завдань;
- оцінка самостійної підготовки студента до заняття;
- ініціативність у навчальній діяльності;
- поточне оцінювання готовності студента до контрольних заходів з урахуванням здатності до самоаналізу, самооцінки та самоконтролю.

Підсумковий контроль здійснюється у вигляді виконання сольної програми на контрольному занятті, на академічному концерті, в окремих випадках виступ у загальному концерті або на конкурсі теж може бути зарахований як підсумковий контроль. При підготовці студентів до складання підсумкової атестації контрольні заходи відбуваються у вигляді попередніх прослуховувань програми.

Основним критерієм оцінювання виступу студента є вірне відтворення авторського тексту, художня та емоційна виразність, володіння технічними навичками гри на фортепіано. При цьому слід враховувати присутність виконавської культури студента, рівень його музичного мислення, динаміку його особистих досягнень на шляху просування до виконавської майстерності.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ НА ПРАКТИЧНОМУ ЗАНЯТТІ

<i>Оцінка</i>	<i>Визначення</i>
10	Студент демонструє вичерпну самостійну підготовку до заняття, виявляє високий рівень володіння вміннями і навичками гри на фортепіано, здатний оперувати професійними знаннями в області виконавства. В процесі заняття вміє самостійно аналізувати проблему та шукати шляхи її вирішення.
9	Студент демонструє добру самостійну підготовку до заняття, виявляє високий рівень володіння вміннями і навичками гри на фортепіано лише з незначною кількістю зауважень, здатний оперувати професійними знаннями в області виконавства. В процесі роботи на занятті виявляє гнучкість, швидко засвоює нові навички та вміє їх закріпити.
8	Студент демонструє належну підготовку до заняття, виявляє достатній рівень володіння вміннями і навичками гри на фортепіано, але окремі фрагменти музичних творів йому даються важко. В процесі роботи на занятті потребує контролю з боку викладача, проте здатний до належного самоконтролю.
7	Результати самостійної роботи студента містять велику кількість неточностей, які він не може виявити та виправити самостійно. Достатній рівень володіння вміннями і навичками гри на фортепіано, проте під час роботи на занятті студент здатний засвоїти нові вміння та навички під наглядом викладача. Середній рівень самоконтролю.
6	Результати самостійної роботи студента містять велику кількість неточностей та помилок, які він не може виявити та виправити самостійно. Низький рівень володіння вміннями і навичками гри на фортепіано. В процесі опанування новими вміннями та навичками студент відчуває труднощі, проте здатний їх засвоїти під наглядом викладача. Низький рівень самоконтролю.
5	Результати самостійної роботи студента містять велику кількість неточностей та помилок, які виявляють недостатній рівень самоконтролю у виконанні домашнього завдання. Низький рівень володіння вміннями і навичками гри на фортепіано. В процесі опанування новими вміннями та навичками студент відчуває суттєві труднощі, здатний лише частково їх засвоїти під наглядом викладача.
0-4	Фрагментарне виконання домашнього завдання. Початковий рівень володіння вміннями і навичками гри на фортепіано, відсутність навичок самоконтролю. В процесі опанування новими вміннями та навичками студент відчуває суттєві труднощі, здатний лише частково їх засвоїти під наглядом викладача.

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ
(ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ)**

<i>Бали</i>	<i>Оцінка</i>	<i>Визначення</i>
23-25	Відмінно	Довершене художнє виконання фортепіанних творів лише з незначною кількістю помилок, що не мають принципового значення у демонстрації вищого рівня компетентності; стилістично вірне виконання, без порушень авторського тексту.
21-22	Дуже добре Добре	Художньо переконлива інтерпретація творів вище середнього рівня досконалості з незначними помилками на високому рівні компетентності; стилістично вірне виконання з незначними порушеннями авторського тексту.
19-20		Програма опанована, виконана з невеликою кількістю змістовних помилок, що забезпечило прояв необхідної компетентності; незначні стилістичні похибки з деякими порушеннями авторського тексту.
17-18	Задовільно Достатньо	Програма виконана, але зі значною кількістю технічних та змістовних недоліків, що знижують рівень компетентності до середнього. Технічно недосконале, невпевнене виконання всіх творів програми.
15-16		Виступ задовольняє мінімальні вимоги до академічного виконання музичних творів на низькому рівні компетентності. Цілісне виконання всієї програми з допущенням текстових, інтонаційних, темпових та інших недоліків.
0-14	Незадовільно	Відсутність цілісного виконання програми; виконання музичних творів зі значними художньо - технічними недоліками, що не задовольняє мінімальних вимог до необхідного рівня компетентності.

7. Навчально-методична карта дисципліни «Основний музичний інструмент»

I курс

Практичні заняття – 45 год. Самостійна робота – 0 год. Підсумковий контроль – 3 год.

I семестр

II семестр

Модулі	Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2			
Назва модуля	Основні компоненти базової фортепіанної підготовки				Формування піаністичних навичок та якості звуку			
К-ть годин	3	3	4	4	6	8	6	8
Теми занять	Розвиток професійних музичних умінь	Розвиток аналітичних умінь	Педагогічно-виконавське спрямування педагогічного репертуару	Формування основ технічної майстерності	Процес звукоутворення.	Формування піаністичних навичок звуковедення.	Формування вмінь використання різноманітних видів артикуляції.	Вдосконалення виконавських навичок в процесі вивчення дитячого репертуару.
Самостійна робота	-	-	-	-	-	-	-	-
Види поточного контролю	-	-	-	Контрольний урок	-	Контрольний урок	-	Контрольний урок
Підсумковий контроль	-				-			

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова) :

1. Гаркуша Л.І., Економова О.С. Формування професійних навичок і вмінь студентів на заняттях з основного музичного інструмента (фортепіано) : навчально-методичний посібник / Л.І.Гаркуша, О.С.Економова. – К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2013. – 100 с.
2. Болгарський А.Г. Педагогічна практика у загальноосвітніх навчальних закладах з предмету «Музика»: Навч.-метод. посібник / А.Г. Болгарський, Т.О. Бодрова. – К.: НПУ ім. М.Драгоманова, 2008. – 130с.
3. Лісовий В.А., Мельничук Я.М., Бойчук І.І. Основний музичний інструмент (фортепіано): Навчально-методичний посібник /В.А.Лісовий, Я.М.Мельничук, І.І.Бойчук. - Чернівці: Рута, 2007. – 69 с.
4. Олексюк О.М. Музична педагогіка: Навчальний посібник / О.М.Олексюк. – К.: Київ. ун-т ім. Б.Грінченка, 2013. – 188 с.
5. Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва: Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін / Г.М. Падалка. – К.: Освіта України, 2008. - 274с.

Додаткова:

1. Гузій Н.В. Сутність і зміст педагогічної творчості та майстерності. Методичні рекомендації / Н.В. Гузій. – К.: НПУ, 2007. – 24с.
2. Дряпіка В.І. Теорія і практика формування ціннісних орієнтацій педагога-музиканта: Навч. посібник / В.І. Дряпіка. – К. – Кіровоград, Ужгород: Ліра, 2000. – 228с.
3. Кабалевський Д. Б. Як розповідати дітям про музику?/Д.Б.Кабалевський - К., 1981.- 209с.
4. Черкасов В.Ф. Музично-педагогічна освіта України на межі двох тисячоліть (1991–2010 рр.): Навч. посібник / В.Ф.Черкасов. – Кіровоград: ТОВ «Імекс-ЛТД», 2011. – 380 с.